

Nr 380.

Av herr Spångberg m. fl., angående äganderätten till åt industrien upplåtna skogsområden.

Billerudsbolagets åtgärd att nedlägga driften vid Rämens, Oforsens och Liljendals bruk i Värmland har väckt stort uppseende i skilda delar av landet och stark förstämning i orten. En stor del av denna befolkning står inför utsikten att bli arbetslös eller i bästa fall inför tvånget att lämna sina hem och på andra orter söka sin utkomst. Händelsen påminner om Seskarö och andra orter i Norrbotten och ger en föga vacker men talande bild av kapitalistisk samhällsordning.

Driftnedläggelsen vid ovannämnda bruk aktualiserar på nytt frågan om äganderätten till vid bruken befintliga skogstillgångar, egendomar och jordbrukslägenheter. År 1764 erhöll nämligen brukspatronen Myhrman på Rämens bruk privilegium på att få anlägga ett stålverk på platsen samt utnyttja därtill anslagen skog, varvid förbehåll gjordes för innehavarna till de å skogstrakten belägna finntorpen eller finnhemmanen beträffande fastigheterna samt rätt att använda skogen.

Under den tid, som förflutit sedan dess, har emellertid en stark bolagsmakt förstått att, trots att all järnhantering på dessa platser sedan länge legat nere, behålla de för nyttjanderätt till järnbruksdriften upplåtna skogarna samtidigt som innehavarna till finnhemmanen berövats sin rätt till dessa. I en av advokatfiskalen i kammarkollegium år 1923 avgiven utredning framgår, att detta delvis skett därigenom, att "frågan blivit bortglömd" av vederbörande myndigheter.

Under senare år har frågan om ägande- och nyttjanderätten till av kronan åt industrien upplåtta skogar och därå befintliga lägenheter upprepade gånger varit föremål för riksdagens behandling. Utredningar i frågan har beslutats. Vissa utredningar har påbörjats eller slarvats igenom. Vad en regering påbörjat i saken har avbrutits av en annan o. s. v. Det hela ger bilden av ett från vederbörande myndigheters sida systematiskt genomfört sabotage, varigenom tid vunnits för bolagen, varvid ett för bolagsintressen välförstående juristeri arbetat till bolagens förmån. Då vi nu på nytt framkomma med begäran om förslag till åtgärder i denna fråga, ha vi ansett det vara nödvändigt att peka på arbetstakten och sättet, som hittills satt sin prägel på denna frågas behandling och vars syfte ingen behöver misstaga sig på. Det är i sanning hög tid, att en ändring härvidlag kommer till stånd.

Som stöd för en skyndsam utredning i samband med ovan påtalade driftnedläggelse kan även anföras andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlå-

tande i anledning av en av kommunistiska gruppen år 1924 väckt motion angående krononybyggares rätt till vissa odlingar, torp och lägenheter. Det heter i detta utlåtande bland annat:

”Vad själva sakfrågan beträffar, har utskottet kommit till den uppfattningen, att en utredning i motionens syfte måhända skulle vara av behovet påkallad beträffande särskilt en del områden inom Örebro län, Värmland och Dalarna. I fråga om dessa trakter hava emellertid, enligt vad utskottet inhämtat, advokatfiskalen vid kammarkollegium samt domämfiskalen för avsikt att till Kungl. Maj:t göra framställning om verkställande av en grundlig utredning rörande kronans rätt till sådana till industrien upplåtna skogsområden, vilka antingen bort numera återfalla till kronan eller ock bort men av förbiseende ej komma att omhändertagas och förvaltas i enlighet med förordningen den 27 maj 1898 angående förvaltningen av statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar.

En dylik utredning skulle visserligen icke i första hand taga sikte på deras rätt, som avses i förevarande motion, men det är givet, att man vid utredningen av *kronans* rätt till ifrågavarande områden ej kan underlåta att söka vinna klarhet även om där boende *lägenhetsinnehavares* rätt till respektive lägenheter.”

En utredning, som nöjaktigt skulle kunna täcka vad som här åsyftats, har ännu icke utförts, varför vi på nytt framföra frågan för riksdagens prövning.

Med hänvisning till vad som anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till regeringen anhålla, att regeringen skyndsamt måtte föranstalta om grundlig utredning rörande äganderätten till åt industrien upplåtna skogsområden i syfte dels att till kronan återbörda dess egendom, dels att bereda innehavare av på dylika områden befintliga lägenheter tryggad rätt till desamma samt för riksdagen framlägga förslag därom.

Stockholm den 31 januari 1930.

Aug. Spångberg.

K. Kilbom.

Nils Flyg.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.

J. P. Dahlén.

Oscar Öhman.

Edoff Andersson.